

Šakal u vrtu

*Susret sa
Bihzadom*

DEBORA ELIS

Šakal u vrtu

Susret sa Bihzadom

DEBORA ELIS

Prevela Maja Nikolić

*Posvećeno onima čije su umetnost
i reči nestale zbog ludosti*

*„Posedujemo samo ono što neće biti
izgubljeno u brodolomu.”*

Al-Gazali¹

¹ Al-Gazali (1058–1111), istaknuti persijski teolog, književnik i mislilac.(prim.prev.)

Predgovor

Kamal al Din Bihzad rođen je u svetu meteža i ekspanzije. Na sve strane narodi su se selili, carstva su propadala i uzdizala se, a nove ideje nicali kao zeleni izdanci nakon kišne oluje. Rast trgovine širio je ljudske horizonte i razvijao privredu, a islamski svet je slavio zlatno doba.

U velikim gradovima – Bagdadu, Konstatinopolju, Kairu i Damasku, gradile su se najveličanstvenije biblioteke koje je svet video. Vladari su poštovali umetnike i naučnike i pomagali ih, formirajući mesta okupljanja gde su talenti i informacije mogli da se susreću i dopunjuju.

Bilo je to doba u kojem su se nauka i sujeverje, kao i u evropskom svetu, sukobljavali kao nikada ranije; razum je urušavao religiju, a veoma raznolika tumačenja postojanja borila su se za dominaciju.

Bihzad je živio svoj život prilično daleko od ovog meteža koji je, i pored toga, uticao na njega.

Veliki mislioci i umetnici njegovog doba posećivali su biblioteku u kojoj je boravio. Dok su stari vladari svrgavani i smenjivani novima, Bihzad je morao da se bori za položaj u svetu odabranih koji su mu omogućavali njegov talenat i prilike.

Persija je usavršila umetnost knjige. Kaligrafija se smatrala najvišom od svih umetnosti jer je čovečanstvu dala ključ za čitanje i širenje reči proroka.

Ilustracije u ovim knjigama su bile slike u minijaturi i smatrale su se suštinskim za pripovedanje priče.

Islamski zakon zabranjivao je slikanje prizora iz života i stoga su Bihzad i ostali umetnici morali veoma da vode računa da ovo pravilo ne prekrše. Mnoga Manijeva dela, umetnika koji je stvarao hiljadu godina pre Bihzada, bila su uništena nakon što su Mesopotamiju, oblast koja danas pripada Iraku, u sedmom veku osvojili muslimani. Tek kad su Mongoli osvojili Islamski kalifat, 1258. godine, ovaj zakon je postao manje strog i ponovo su mogle da se stvaraju slike kakve su Bihzadove. Bihzadovo delo spada u najveća persijska blaga i pokazuje nam društvo prosvetljenja, lepote i dubokog poštovanja prema svim mogućnostima ovog sveta, kao i onog nevidljivog.

Prvo poglavlje

Rođena sam da umrem.

Rođena sam u haremu među divnim licima, a moje je bilo iskrivljeno i izobličeno, komad gline zdrobljen stopalom slona. Tamnocrvena mrlja dala je pečat crtama moga lica, kao da se po njemu prosulo vino.

Vino treba da je u čaši, a ne na licu devojke.

Rođena sam u domu snažnih, gipkih tela, dok je moje je bilo nezgrapno, neskladno zadajući mojoj majci toliko bola da se onesvestila dok sam bila na putu.

„Ovo dete je ukleto”, reče babica, pružajući me Gospodaru. „Njeno rođenje ja greška.”

„Ona nema vrednosti”, izjavi Gospodar, moj otac. Bila sam devojčica, ružna devojčica koja ne zavređuje više pažnje negoli magarac koji je previše kljakav za rad.

To što me je obezvredio nije mi značilo ništa.

„Vodite je šakalima”, izusti Gospodar. Njegova reč je bila zakon. Moja majka je ostala bez svesti usled bola i napora dok je donosila na svet moje neskladno telo. Nije mogla da se usprotivi.

DEBORA ELIS

Jedan sluga me je poneo u naručju, izneo iz palate, pa kroz ulice Mašhada - u pustinju. Nije morao da putuje daleko od grada da nađe mesto na osami koje će biti moja kolevka i moj grob. Kazali su mi da me je nežno položio na kamenito tlo. Takođe su mi rekli da je spustio poljubac na moj majušni obraz. Ja u to ne verujem. Zašto bi poljubio nekog tako ružnog? Zašto bi poljubio nekog kog ostavlja da umre?

Komad tla na kom sam bila ostavljena nalazio se na vrhu golog brda, blizu sunca i meseca. Provela sam tamo tri dana i tri noći.

Moja majka se oporavila od porođajne groznice. Ženama se ovako nešto retko dešavalo i stoga su sluge počele da se došaptavaju o duhovima. Mati me je tražila. Videla je nagnute glave. Videla je oči koje odvrćaju poglede.

„Gde je moje dete?“, pitala je. „Nije rođeno mrtvo. Čula sam ga kako plače pre nego što mi se pomračilo. Recite mi, gde je?“

I dalje nisu odgovarali.

„Je li bila devojčica?“, pitala je mati. „Nešto s njom nije valjalo?“

Majka je znala za taj običaj. Njeno dete nije bilo prvo iz harema koje je ostavljeno šakalima.

„Gospodar je tako naredio“, izjaviše ostale žene.

„Sigurna sam da ste se bučno usprotivile.“ Mati posebno oštro pogledala u Šaliju. Njeno treće dete odneto je u pustinju, ali tek pošto se gnev moje majke obrušio na četvoro slugu.

Ovakvi izlivi besa bi joj bili oprošteni jer je bila prva žena moga oca i, sem ako bi počinila izdaju ili preljubu, on bi je uzeo u zaštitu. Niko sem njega nije mogao da je ubije.

Šalija je izbegla majčin pogled.

„Dete nije bilo kako valja“, reče.

„Dakle, devojčica”, reče moja majka. „Bila je živa.”

„Ona je bila greška.”

„Nijedno dete koje uspe da se rodi živo nije greška.” Moja majka je potražila slugu. „Vodi me k njoj.”

„Ali...Prošlo je tri dana!” Nije želeo da spomene šakale da ne bi još više razgoropadio moju majku, ali svi su znali. Čovek u punoj snazi, sam u pustinji, morao bi da se bori da preživi.

Beba je bila laka hrana mnogim stvorovima.

„Možda je nešto ostalo od nje da se sahrani”, reče ona. „Želim da imam grob koji ću da obilazim i uspomenu koju ću da negujem.”

Sluga se još uvek dvoumio. Zahtev moje majke nije bio nerazuman, ali nije bio u skladu sa željama mog oca. Sluga je mogao bez griže savesti da se suprotstavi Gospodaru. Samo nije želeo da nastrada.

Konačno, moja majka ga je ubedila podsetivši ga da kao prva žena ima veću moć nego on i da, u slučaju da budu uhvaćeni, može da svali krivicu na nju.

Napustili su okrilje palate i smenili ga okriljem noći. Stigli su u pustinju i popeli se na brdo gde sam bila ostavljena.

Još sam bila živa.

„Mesec je bacao zrak svetlosti ravno na tebe”, mnogo puta mi je ponavljala majka tokom godina. „Pogledala si nas i nasmešila se.”

Sluga je bio prestrašen. „Dete koje ima moć nad pustinjom!”, izjavio je. „Moćni džin.”

„Snažno dete”, reče moja majka, odbijajući da natprirodnim bićima prida ma kakvu zaslugu za moj opstanak. Podigla me je i, u pratnji prestrašenog sluge, ponela u naručju kroz pustinju, pa niz ulice grada.

DEBORA ELIS

„Ne može ostati ovde”, rekoše ostale žene pošto su se povratile od zaprepašćenja što me vide živu. „Trebalo da je mrtva. Svima će nam doneti prokletstvo.”

„Ona je beba”, reče moja majka. „Ona će biti blagoslov.”

„Ona je čudovište.”

„Ona je ružna devojčica. Biće ružna žena. Neće imati nikakvu vrednost.”

„Učiniću je vrednom.”

„Gospodar je ne želi.”

„Ja je želim”, izjavila je majka s nepokolebljivom rešenošću. „Ona će ostati.”

Nastupila je duga tišina, a onda je progovorila Farima. U to doba ona je bila najmlađa žena koju je moj otac najčešće uznemiravao.

„Moraćemo da čuvamo dete u tajnosti”, rekla je.

Ko ne voli da skriva tajnu od Gospodara? Onog koji nas poseduje, ko smatra da upravlja našim životima, našim mislima, našim dušama – ko ne bi voleo da skriva tajnu od takve osobe? Čak ni moja upadljiva ružnoća nije mogla oduzeti od zadovoljstva koje je ženama u ovom zatvorenom svetu pružala zamisao o tajni.

„Šta ako otkrije?”, upitala je Kalima, druga žena. Ona je time mogla više da izgubi. Nije uživala poštovanje prve žene niti trenutnu draž ove poslednje.

„U stvari, ne moramo da lažemo”, reče poslednja žena. „Koliko često nas upita: *Postoji li među vama dete koje ne treba da bude tu?* Nikad. Samo treba da ćutimo. Kao i njegove sluge”, reče gledajući strogo prema sluzi.

Sluga nije imao šta da kaže. Povinovao se naredbama, odveo me je do mesta smrti. Nije njegova krivica što nisam umrla.

„Da je pogledamo još jedanput?”, reče najmlađa žena.

Najmlađa žena je bila mudra kao moja majka. Znala je da ne možeš da postaneš ružan time što si ljubazan prema ružnoj osobi. Ružnoća se ne prenosi s jedne osobe na drugu. Ostaje sama sa sobom, turobna i usamljena. Najmlađa žena je stala pokraj moje majke i zagledala se u moje lice.

„Njeno lice će nam postati lepo”, rekla je.

„Njeno lice je meni već lepo”, rekla im je moja majka. Bila sam odojče. Najgori deo mog lica biće zaklonjen njenom dojkom.

„Trebaće joj moćno ime”, reče moja majka, „ime koje će je učiniti odvažnom.”

Nazvala me je Anubis, šakal, po egipatskom bogu mrtvih, *jer sam pokazala nadmoć nad smrću.*

Legende su pratile ime.

Noću bi je šakali opkolili i grejali svojim dahom.

Danju bi lešinari raširili krila da je zaštite od sunca.

Među poslugom su se ispredale priče i, poput legendi, narastale prepričavanjem.

Sa svakom kapi mleka majka me je dojila ovim pričama. Kad sam bila starija, znala sam da su to samo priče. Zašto bi me šakali grejali umesto da me proždere? Zašto bi lešinari prkosili svojoj prirodi i odvratili od toga da me pretvore u večeru?

Pa ipak, ja sam preživela, bespomoćna, na mestu stvorenom za ubijanje.

Nešto me je održalo u životu.

Iz nekog razloga.

Mi biramo u šta ćemo verovati. Ja sam odabrala da poverujem majci.

Odabrala sam da verujem da sam posebna. Da mi ne treba niko ko će mi to reći.

Oba ova uverenja će mi spasti život.

Drugo poglavlje

Prvih dvadeset godina živela sam u zaštićenom svetu žena, dece i legendi.

Ostali su pristali da čuvaju tajnu moje majke jer je bila starija žena i jer su je voleli.

Bila je njegova prva žena i bilo joj je jedva šesnaest kad se moj otac njome oženio. Tada on još nije bio važna ličnost. On će to postati tek pošto njegov otac umre i pošto ubije svog starijeg brata. Bio je gladan vlasti, a svoje apetite je ispoljavao u ophođenju prema slugama i mojoj majci.

Moja baka, majka moga oca, bila je žena velike snage. Nikada je nisam upoznala, ali unutar palate su kružile priče. Majka će ponekad dozvoliti da njena ljubav prema detetu njegove mane učini nevidljivim. Ali moja baka je poznavala svog sina. Poznavala ga je jednako kao i njegovog oca i štitila je moju majku.

Naravno, malo toga je mogla da učini. Njen uticaj nije bio veliki i nije dopuštala zbližavanje. Ideja da se uzajamno poveravaju ona i žena koja je tako niskog statusa kao što je moja majka, bila je besmislena za to doba. Majka ju je smatrala hladnom ali pouzdanom.

„Nikad se prema meni nije ponašala okrutno”, rekla je moja majka, a ostale žene u haremu su se složile. „Nisam mogla da joj priđem sa svojom tugom. Od mene je očekivala da se ponašam valjano i nije učinila ništa da ublaži moju usamljenost. Međutim, poznavala je svog sina i nije ga opravdavala. Istina o tome nas je povezivala. O tome nismo govorile, ali ja sam mogla da vidim u njenim očima. Volela je svog sina, ali joj se nije dopadao.”

Baka bi pošteдела majku kad god je to bilo moguće. Nije mogla da uđe u ložnicu mojih roditelja niti da spreči oca da upotrebi pesnicu ili da šutira, ali mogla je da ga pošalje na putovanja za dobrobit porodice. Igrala je na kartu njegove taštine: *Niko ne može da proceni te konje tako valjano kao ti ili Ko bi drugi mogao komandovati ovom bitkom? Jedino ti.*

Možda se nadala da će njen sin dobiti koplje u grudi. Na bojnopolju vas može svašta zadesiti, ponekad i sreća.

Ova putovanja pružala su mojoj majci priliku da se odmori. Dve nedelje, nekad i čitavih mesec dana, mogla je noću da spava, rađa decu na miru i zaceli rane.

Moja majka je rađala devojčice, sve su, sem mene, bile rođene mrtve. Otac je to podnosio dok god mu je tako nalagao njegov novčanik, a onda je doveo drugu ženu.

Ženama koje vole svoje muževe je sigurno teško kad ovi dovedu drugu ženu u njihov dom. Čula sam pripovedanja od novopridošlih žena koje su se prisećale da su stasavale uz borbe u haremu.

Neke žene bi napale druge ili lagale da ih naruže. To ponašanje nije imalo smisla. Žašto da napadnete nekoga ko je na vašoj strani?

Takvih sukobljavanja nije bilo u našem haremu. Ko bi mogao da voli mog oca? Bilo je suza od bola, čežnje za domom, čak i smeha, ali nije bilo

ljubomore. Nova žena značila je da starije žene imaju više izgleda da pre-spavaju čitavu noć. Nova žena treba da se dočeka raširenih ruku, a ne da se odbaci. Sve smo postale isceliteljke i brinule se jedna o drugoj.

Naš svet je bio malen i zaštićen. Sluge su hranile i tetošile žene, a ove nisu imale drugih dužnosti osim bračnog kreveta. Smišljale bismo šta ćemo da radimo i čemu ćemo se veseliti.

Roditelji moje majke su smatrali da je dužnost pravog vernika obrazovati svoje potomke. Majka i njene sestre umele su da čitaju i pišu. Bile su upućene u astronomiju, matematiku i umetnost. Moja majka je bila najpromućurnija od njih. Zločin je što je morala da se uda za mog oca.

Ponekad zmije mogu isprva da izgledaju kao jagnjad. Kad joj se pojave zubi, već vam se dopola zarila u nogu.

Moj otac je izgledao kao savršena prilika. Izgovorio je prave reči, pokazao dužno poštovanje.

„Nije se oženio sa mnom s namerom da me zlostavlja”, reče moja majka da bi pojasnila, a ne da bi ga opravdala.

Je li to važno? Šta su namere? One su beskorisne. Namere nam omogućavaju da potpuno svesno lažemo i sebe i druge. Namere nam omogućavaju da se pretvaramo da smo bolji nego što smo. Dela su jedina istina.

Iznenadjeni ste što čitate ovakvu filozofiju od čudovišta poput mene?

Zato što ste budale. Još verujete da čudovišta izgledaju kao čudovišta.

Zašto još niste naučili da čudovišta mogu da budu prijatnog lica i tako staloznenog glasa da vas zanese njihova pokvarenost?

Lako je izbeći ljude kao što sam ja. Ako pridemo suviše blizu, hitnete par kamenčića i mi bežimo kao pacovi natrag u skrovišta. Kad vam se ljudi poput mene približe, oni traže vašu naklonost. Nemamo nameru da vas uništimo. Ne tražimo vašu dušu, već samo vaše društvo.

Prve godine mog života bile su radosne.

Kao odbačena kći žene koja više nije bila pozivana, nisam ugrožavala položaj druge dece. Moja ružnoća imala je draži; čak i mladunčad hijene i svinje su neodoljiva. Mnoge žene su me u dokolici mazile. Bila sam pametna, živahna, od pomoći koliko god su moji nedostaci to dopuštali tako da sam postala miljenica posluge.

Navikli su da budu izrabljivani, ili, u najboljem slučaju, zanemarivani.

„Uvek reci *molim* i *hvala* i oslovi ih imenom”, rekla je moja majka. Tako je i ona činila, a ja sam sledila njen uzor.

„Robovi i sluge su ljudska bića kojima sreća nije naklonjena. Ne razlikuju se od nas.”

Katkad bih posmatrala majku kako prstima upire u zid odaje, kao da će pritiskom da ga odgurne. Znala je da je rob. Takođe je znala da je ljudsko biće i, kao i sva ljudska bića, radije bi gledala u horizont nego zurila u zid.

Moja majka je u meni izgradila osećaj za vrednosti, šapćući mi tajne i legende u tami.

Najveći deo svog vremena provodila je podučavajući me. Pesme velikog Rumija¹ bile su moja uspavanka. Gutala sam geometriju za doručak, popodne igrala šah u senci kedrovog drveta i čitala sve knjige u kući. Nagovorila je sluge da me nauče da kuvam i pospremam i da vodim brigu o domaćim životinjama.

„Hoće li u mojoj glavi biti dovoljno mesta za sve to?“, jednom sam je upitala.

¹ Dželaludin Rumi, (1207–1273), poznat i pod imenom Melvana (majstor, učitelj), najslavniji persijski pesnik i najveći pesnik islama. Napisao je obiman spev *Mesnevija* u kojem su iznete osnovne ideje sufijskog misticizma u obliku legendi, pouka i alegorija. (prim. prev.)

DEBORA ELIS

„Tvoja glava se tek zagreva”, odgovori majka. „Možeš da učiš svakoga dana nešto novo, za hiljadu godina će još biti mesta.” Onda mi je navela Rumija: *Moraš da se pripremiš za vreme kada neće biti ničeg od onog na šta si navikao.*

Stremila je svemu što mi može biti korisno bilo za fizički bilo za umni rast.

Moje izobličeno telo mi nikad neće dozvoliti da budem graciozna kao ostala deca koja su se propinjala i vrtela kao leptiri.

„Nema opravdanja za slabost”, rekla je majka. Smislila je vežbe koje će razviti do krajnjih granica mišića koje mi je veliki Alah podario. Kad je doznala da je jedan sluga bio majstor u mačevanju, nagodila se da mu pruži svoje usluge u zamenu za moje časove.

Prosudite sami. Koristimo ono sredstvo plaćanja kojim raspolazemo. Moja majka je stavljala glavu na panj svaki put kad bi mi kupila čas. Da li je ikad bilo hrabrije žene?

„Kakva će biti moja budućnost?”, upitala sam je na svoj trinaesti rođendan.

Znala sam da sam suviše nedopadljiva za udaju, a do tog doba će mi život u haremu ionako postati skućen. Kad god bih mogla, noću sam se iskradala iz ženskih odaja i istraživala senke oko kuće. Nekada sam provela noći u pustinji. U svojim snovima još sam, u prohladnom vazduhu noći, mogla da okusim tu mogućnost.

Majka mi je četkala kosu sve dok ne bi postala meka kao runo. Ljubila je moje lice s mrljama nalik vinu, a na slepoočnice nanosila miomirise iz jedne bočice.

„Imaćeš dar i usud da sama stvoriš svoju budućnost”, reče snažno me zagrlivši.

Udahnula sam njen cvetni miris. Bila bih zadovoljna da provedem ostatak života u njenom zagrljaju.

Treće poglavlje

U našem malom svetu počele su da se odvijaju promene.

Pristigla je nova žena koja nije razumela jedinstvenu draž u skrivanju od Gospodara.

A ja nisam više bila ljupka mala hijena. Bila sam odrasli vepar. Razvili su mi se mišići, a uz njih i pamet i jezik. Nisam više bila mezimica. Bila sam smetnja.

„Zašto je učiš poeziji?“, nova žena upita moju majku. „Nauči je da čisti nužnik! To je jedino što priliči ovakvim stvorenjima.“

Majka je započela s odgovorom staloženo, rekavši da je čišćenje nužnika plemenit posao kao i svaki drugi, ali ja sam je prekinula i predložila neka ova nova žena obriše nužnik svojom odvratnom frizurom. Pošto mi je jezik bio brži od pameti, imala sam priliku da saznam kako prži udarac nove žene po mom licu.

„Uživam u svojoj ružnoći“, objavih svima jednog dana s kraljevskom nadmenošću. „Pamtiće me po mojoj ružnoći. Lepih ljudi ima svuda. Dosadi vam da ih gledate. Nakon kratkog vremena svi izgledaju isto. Ali neko ko je istinski ružan, taj je prizor za posmatranje.“

DEBORA ELIS

Sebe sam zadivila ovim govorom, ali nikoga sem sebe.

„Svet nije raspoložen prema ružnim ljudima”, šapnu mi je majka te noći. „Da bi u ovom životu učinila ono što moraš, moraćeš da naučiš da budeš mudra”.

„Možeš li da me naučiš da budem mudra?”

„Ne. Moraćeš sama. Kao svi mi.”

Tada sam za trenutak zastala, osluškujući krike noćnih zveri iz pustinje.

„Mama”, upitah je, „šta je to što ću morati da uradim?”

„Ne znam”, bio je njen odgovor.

U narednih dvanaest meseci primila sam još mnogo šamara, pošto sam u potrazi za mudrošću iskušavala strpljenje svih žena.

I sam Gospodar je iskušavao njihovo strpljenje. Nepovoljan preokret u njegovim prilikama pokazao je njegovo lice koje je bilo još ružnije od mog. Oduvek je bio okrutan, ali je nekadašnja okrutnost bila nalik razbibrigi. Ova nova kao posao. Žene bi se iz njegove postelje izjutra vraćale u modricama i okrvavljenih haljina.

Što sam videla više dokaza njegove surovosti, bila sam srećnija što sam se rodila ružna. Nikad neću morati da se udam.

Majku nije pozivao godinama. Gotovo da je s njom završio još dok sam bila dete, i ona je dugo vremena uživala u spokoju. Ali, sada se setio nje i počeo često da je poziva.

Nisam volela da budem ostavljena. Nova žena me je ponižavala i naređivala mi da pospremam za njom kao da sam sluškinja. Položaj mi je bio niži nego položaj sluškinje, ali moj ponos je bio ponos jednog sultana. Ostalim ženama su dojadile naše razmirice. Sve dok moja majka nije bila odsutna, nisam uviđala kakav mi je ona zaštitnik.

Međutim, moje muke bi padale u zaborav kad bi se ona vraćala od muža pretučena i krvava kao ostale žene. Njen status prve žene joj više nije pružao zaštitu.

Vidala sam joj rane kao što je ona vidala drugim ženama.

Jednog jutra se nije vratila. Držao je kod sebe tri dana i tri noći baš koliko sam ja bila u pustinji.

Dvoje slugu ju je donelo k meni.

Nije se oporavila. Preminula je tokom noći. Barem sam bila uz nju.

Nisam plakala niti sam budila ostale. U tišini sam se poklonila njenom telu.

U tišini, sama, skupila sam svoje stvari. U torbu sam stavila odbačenu odeću služinčadi koju sam nosila. Malo toga mi je pripadalo.

Uzela sam majčinu ešarpu i obavila je oko sebe. Uvek ću sa sobom nositi njen zagrljaj.

Spustila sam poslednji poljubac na majčino pretučeno lice, a onda napustila ženske odaje. Nije bilo potrebe da se opraštam. Svima će laknuti što sam otišla.

Znala sam put do očeve odaje. U kuhinji sam pronašla urme, masline, hleb i sušeno voće. Strpala sam koliko sam mogla i obesila meh od jareće kože o rame.

Nisam prestala da planiram. Ni o čemu nisam razmišljala. Kretala sam se kao da su moji pokreti bili unapred određeni, kao da su se svi događaji u mom životu sabrali u ovu tačku.

Možda i jesu.

Ušla sam u očevu spavaću sobu. Ležao je sam, opružen na leđima. Hrkao je. Svi udovi su mu bili na svom mestu, a njegovo lice nije bilo ružno i time prokleta kao moje. Zdravo telo, jalovo upotrebljeno za podlosti.

DEBORA ELIS

Ovaj što leži na krevetu i spava nakon ugodne večere je bio moj otac.
Od dana kad sam rođena sa mnom nije imao ništa, osim što me je osudio na smrt. Ja mu ništa nisam značila.

A sada je ubio moju majku.

Sada on za mene ne predstavlja ništa.

Spustih zamotuljak i mešinu od jareće kože.

Očev mač je ležao na podu, nehajno bačen kao što to čine oholi i tašti, jer oni ne veruju da imaju neprijatelje.

Podigoh ga.

Bila sam trapava ali snažna, a časovi mačevanja pomogli su mi da se ne ustežem od oružja. Uхватила sam ga obema rukama. Zarila sam mač u njegova prsa. Osetila sam kako probija grudni koš, zaseca meso i cepa njegovo beskorisno srce.

Prestade da hrče.

Nije ispustio krik.

Zapravo, otvorio je oči u samrtnom času. Nadam se da me je jasno video. Nadam se da je u nakaznim crtama mogla lica prepoznao nakazu kakva je bio on sam.

Brzo je umro.

Do dana današnjeg želim da ga ponovo ubijem. Volela bih da ga mogu oživeti, predstavim mu se kao meso njegovog mesa, krv njegove krvi i da zarijem mač još jednom u njegovo telo.

To je jedino za čime žalim. Ne osećam ništa sem toga, ni krivicu ni žaljenje. Više samilosti gajim prema škorpijama koje zgazim pošto ih istresem iz cipela.

Izvukla sam mač iz očevog tela i plahtama obrisala krv. Zatakla sam ga za majčinu ešarpu, podigla zamotuljak, a jareći meh ponovo obesila o rame.